

СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ У ЄС

ІВАНЦОВ Сергій

Університет митної справи та фінансів

<https://orcid.org/0000-0002-8715-0778>e-mail: kaf_mev@ukr.net

Обґрунтовано важливість розвитку цифрової економіки для ЄС у контексті еволюції світового господарства та розгортанням цифрових трансформацій. Відзначено, що цифровий перехід ЄС розглядається як одне з найбільш важливих завдань, що буде сприяти і побудові нової економічної моделі, що вимагає від ЄС формування стратегічного курсу щодо розвитку цифрової економіки. Метою роботи є узагальнення стратегічних орієнтирів та визначення особливостей формування спільного курсу розвитку цифрової економіки у ЄС, що є основою для подальшого дослідження напрямів наднаціональної політики у цій сфері. Продемонстровано зв'язок основної стратегії зеленого курсу з цифровими трансформаціями економіки за різними напрямками. Охарактеризовано стратегічний план ЄС та політику Цифрового десятиліття. Окреслено європейський підхід розвитку цифрової економіки, заснований на специфічному наборі принципів, цінностей, соціальних орієнтирах, захисті прав та інтересів європейців. Охарактеризовано діяльність основних органів ЄС та законодавство у цифровій сфері. Відзначено, що для реалізації політики Цифрового десятиліття передбачено моніторинг цифрових трансформацій в ЄС і на рівні країн-членів щодо досягнення спільних цілей. Визначено, що курс ЄС на розвиток цифрової економіки впливає на зміст зовнішньої політики та роль у підтриманні світового порядку. Тому окреслено основні напрями зовнішніх відносин ЄС у цифровій сфері та форми міжнародного співробітництва, зокрема багатонаціональні проекти. Для сприяння цифровим трансформаціям ЄС взаємодіє з різними міжнародними організаціями, розширює двосторонні відносини з низкою держав Заходу та азійськими союзниками, підтримує Східне партнерство та взаємодію з країнами Глобального Півдня. ЄС взаємодіє із COT для створення умов розвитку міжнародної торгівлі в умовах цифровізації. ЄС активно співпрацює з ООН та Міжнародним союзом електрозв'язку для створення стандартів і правил використання цифрових технологій.

Ключові слова: цифрові технології, цифрова економіка, Європейський союз, стратегія, Цифрове десятиліття, Цифровий компас, зовнішня політика, міжнародне співробітництво.

<https://doi.org/10.31891/mdes/2024-14-25>

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Сучасний етап еволюції світового господарства характеризується розгортанням цифрових трансформацій економічних систем на основі впровадження відповідних технологій і систем та виникненням на цій основі так званої цифрової економіки. Цифрові трансформації в останні роки стають дедалі важливим фактором економічного зростання та вирішення соціальних проблем. Тому зрозуміло, що цифрова економіка як новий тип господарювання стане однією з основ наступного довгого економічного циклу та нової моделі економіки, зокрема буде сприяти сталому розвитку.

ЄС є міжнародною організацією, яка об'єднує 27 країн членів у єдину політичну та економічну систему, базуючись на єдиному ринку, митному та валютно-економічному союзі. З огляду на природу ЄС, розвиток цифрової економіки у цій організації має об'єктивні особливості. Так званий цифровий перехід ЄС розглядається як одне з найбільш важливих завдань, що буде сприяти і побудові «зеленої» економіки. Тому актуальним науково-практичним завданням є дослідження стратегії та особливостей формування спільного курсу щодо розвитку цифрової економіки у ЄС. Це завдання є важливим для України, враховуючи необхідність прискорення процесу інтеграції до ЄС, що вимагає адаптації до змін європейської економіки, однією з яких є цифрові трансформації.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Основні концепції, визначення та ефект цифрової економіки на економічний розвиток розглянуто такими вченими, як Р. Бухт, Р. Хікс [1], Н. Харагучі, А. Джейкоб, М. Камія [2], Х. Лі, К. Ву [3]. Вплив новітніх цифрових технологій на економіку та сприяння економічному зростанню досліджено у працях Х.К. Чаліскан [4], Д. Дріскелл [5] тощо. Зокрема, визнання цифрових технологій одним із значущих факторів для Європейського Союзу щодо його становлення як глобального актора в даній галузі, переходу до нового економічного циклу, який пов'язаний зі становленням і розвитком цифрової економіки, проаналізовано у наукових роботах К. Поллувер, К. Реткліфф, Б. Мартінілло, Дж. де Боно [6], А. Скраттон [7], Дж. Рінгхоф, Дж. І. Торребланка [8], Л. Сіа, С. Багаї, С.М. Саджаді [9]. Особливості європейського підходу до регулювання цифрової економіки обґрунтовано у наукових працях З. Мейерс [10], Ф. Бервелл, К. Пропп [11], М. Мюллер, М.К. Кеттеманн [12]. Співробітництво країн-членів Європейського Союзу на основі розробленої регулювальної політики щодо цифрової економіки та використання цифрових технологій, включно із штучним інтелектом, досліджено у роботах Н. Ханна [13], К.Г. Бочан, А.А. Варзару [14], К. Лі [15].

Незважаючи на велику увагу до цифрової економіки як нового типу економіки і до ЄС як світового економічного центру, на значні напрацювання зарубіжних та вітчизняних економістів у цій сфері, європейська цифрова економіка та особливості її розвитку пояснені недостатньо повно. Зокрема це стосується стратегічного підходу розбудови цифрової економіки у контексті глобальних трендів. Це актуально для України, враховуючи необхідність прискорення процесу інтеграції у ЄС, що вимагає розуміння змін та перспектив еволюції європейської економіки.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Мета роботи: узагальнити стратегічні орієнтири та визначити особливості формування спільного курсу розвитку цифрової економіки у ЄС, що є основою для подальшого дослідження напрямів наднаціональної політики у цій сфері.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

На теперішній час основною середньостроковою стратегією розвитку ЄС є «Європейський зелений курс» (ЄЗК). ЄЗК спрямований на досягнення низки основних цілей щодо: кліматичної нейтральності; чистої та доступної енергії; розвитку циркулярної економіки; захисту біорізноманіття та екосистем; сталого сільського господарства; екологічно чистого транспорту; фінансування переходу, що визначає його ключові ініціативи та напрями. ЄЗК передбачає використання цифрових технологій, що пов'язує реалізацію його цілей із цифровими трансформаціями, адже їх застосування виступає передумовою зміни моделей, підвищення ефективності процесів, управління процесами та ресурсами. У межах ЄЗК є широкий спектр напрямів, які пов'язані з цифровою економікою, а саме: цифрова трансформація промисловості; побудова циркулярної економіки; «розумні» міста; «розумний» транспорт; цифрова трансформація сільського господарства; зелена енергетика; екологічно стійкі продукти; реагування на надзвичайні ситуації. В цілому цифрові трансформації вбудовані в ЄЗК ЄС, а цифрові технології розглядаються як важлива передумова руху до сталого розвитку. Тож ЄЗК утворює доктринальний фреймворк для розвитку цифрової економіки ЄС. Потрібно відзначити такі блоки ЄЗК, як: 1) дослідження та інновації, які охоплюють великий спектр проектів у різних сферах, пов'язаних із використанням цифрових технологій; 2) фінанси та зелений курс, які передбачають посилення згуртування, мобілізацію та акумулювання державних і приватних інвестицій, їх залучення для підтримки реформ; 3) новий європейський Баухаус, міждисциплінарна творча ініціатива, яка пов'язує ЄЗК із покращенням життєвого простору, що сьогодні неможливо без цифрових технологій. Перехід до сталого розвитку передбачає: по-перше, хвилю інновацій (реновацій) у сфері виробничих, транспортних, енергетичних технологій, технологій очищення повітря і води, перероблення відходів, підвищення енергоефективності будівель тощо. Ця хвиля охоплює, зокрема, цифрові технології та системи; по-друге, ці перетворення потребують значних фінансових ресурсів, залучення інвестицій з різних джерел, що охоплює і цифрові трансформації. Тому ЄЗК і розвиток цифрової економіки пов'язані в плані забезпечення фінансовими ресурсами; по-третє, реалізація ЄЗК передбачає широку державну і наднаціональну підтримку відповідних заходів, зокрема й фінансову, які спрямовані і на цифрові трансформації.

У 2023 р. для інституціонального закріплення підходу розвитку цифрової економіки в ЄС ухвалено Європейську декларацію про цифрові права і принципи, спрямовану на захист європейських цінностей і сфокусовану на шести темах [16; 17; 18].

Стратегічний план «Цифровий компас» ЄС, розрахований до 2030 року, спрямований на створення безпечної, орієнтованої на людину екосистеми цифрової економіки, в якій завдяки цифровим технологіям у громадян і бізнесу з'являються ширші можливості для процвітання. У плані визначено чотири основні напрями, за якими виділено цільові індикатори.

Цифровий компас відкрив фреймворк подальшої політики розвитку цифрової економіки під назвою «Цифрове десятиліття Європи», що орієнтований на створення кращих умов життя, побудову цифрового суспільства, забезпечення прав і можливостей громадян і бізнесу, долаючи фізичні бар'єри й відстані та стимулюючи соціальні зв'язки. Цифрове десятиліття розглядається як комплексна структура, що спрямовує комплекс заходів, пов'язаних із розвитком цифрової економіки в різних аспектах. Політика цифрового десятиліття спрямовує дії країн-членів і багатонаціональні проекти, дає змогу ЄС і країнам-членам працювати разом, об'єднуючи інвестиції для великомасштабних змін і зміцнюючи глобальні позиції [16; 19].

Європейський підхід розвитку цифрової економіки заснований на формуванні специфічного набору принципів. Домінують соціальні орієнтири, завдання захисту цифрових прав

та інтересів європейців, що ґрунтується на таких принципах, як: свобода висловлювання та інформації, захист даних і конфіденційність; активне використання цифрових технологій для покращення доступу громадян до інформації, розширення можливостей працевлаштування; демократичне управління технологіями; створення безпечного та надійного цифрового середовища; забезпечення участі кожної людини в цифрових можливостях і відсутність відставання від загального рівня їхнього використання; сприяння розвитку сучасного відкритого уряду та розширенню державних послуг у режимі онлайн; доступ до справедливих і недискримінаційних онлайн-послуг; доступ до високоякісної інфраструктури; достатні цифрові навички. Для реалізації цих принципів також ухвалено Європейську декларацію про цифрові права і принципи, яка формується навколо 6 тем: поставити людей та їхні права в центр цифрових трансформацій; солідарність та інклюзивність у всіх аспектах цифрових трансформацій.

У політиці Цифрового десятиліття Європи особливий акцент робиться на сприянні цифровізації промисловості та сфери послуг, розвитку нових видів бізнесу та побудові нового бізнес-середовища, розширенні можливостей для підприємств, особливо для малого бізнесу. У зв'язку з цим малому і середньому бізнесу та промисловості забезпечується доступ до даних; надаються можливості впроваджувати цифрові технології (особливо стартапам), включно з хмарними обчисленнями, аналітикою даних і штучним інтелектом. На національному, регіональному та галузевому рівнях здійснюється сприяння інноваціям і розгортанню цифрової інфраструктури; забезпечується сприяння дослідженням і розробкам у цифровій сфері, розробленню сталих, енергоефективних і ресурсоефективних інновацій; підтримуються справедливі умови та посилюються можливості малих і середніх підприємств конкурувати в цифровому світі. Загальним завданням, охоплюючи бізнес, є підвищення рівня кібербезпеки.

Основними спеціальними стратегічними документами у сфері розвитку цифрової економіки в ЄС є: 1) «European strategy for data» (спрямована на створення і розвиток єдиного європейського ринку і простору даних для їх використання в економіці); 2) «Digital Europe Vision 2025» (є доктринальною програмою дій щодо побудови потужної цифрової економіки та суспільства в Європі); 3) «Digital Single Market strategy» (передбачає збереження позиції світового лідера в цифровій економіці та сприяння європейським компаніям на світовому рівні); 4) «The European AI strategy» (передбачає розвиток штучного інтелекту, орієнтованого на людину, для вирішення світових проблем); 5) «European industrial strategy» (спрямована на перехід до зеленої, цифрової та сталої економіки, розвиток виробництва чипів та промислове застосування штучного інтелекту і великих даних, розвиток підприємництва). Цифрові трансформації є предметом багатьох галузевих і секторальних стратегій і політик, зокрема у сфері: енергетики, промисловості, транспорту, сільського господарства, захисту навколишнього середовища й океанів [16; 18].

Всі основні органи ЄС у межах своїх компетенцій займаються цією сферою. Низка Комітетів Європарламенту займаються питаннями цифрових трансформацій у різних сферах; створено комітет зі штучного інтелекту в епоху цифрових технологій. Єврокомісія опікується розвитком цифрової економіки, розробляючи й реалізуючи програми в цій сфері, проводячи спеціальну політику. У структурі Єврокомісії цифровими трансформаціями, прямо або опосередковано, займаються ряд директоратів; використанням цифрових технологій опікуються директорати з: комунікації; мереж, контенту і технологій; цифрових послуг; також діють Співробітник із захисту даних і Європейська рада з питань захисту даних. Цифровою сферою безпосередньо займається Європейське виконавче агентство з охорони здоров'я та цифрових технологій. Також діє Європейський центр і мережа компетенції в галузі кібербезпеки, а також Європейське спільне підприємство в галузі високопродуктивних обчислень і Європейське спільне підприємство з інтелектуальних мереж і послуг. Структурою, яка допомагає країнам-членам реалізовувати колективні проекти є Європейський консорціум цифрової інфраструктури [16].

Другою стороною інституціональної основи розвитку цифрової економіки в ЄС є формування наднаціонального законодавства в цій сфері. У законодавчій системі ЄС останніми роками випущено велику кількість Білих книжок, присвячених використанню та проблемам цифрових технологій. Останніми роками сформовано систему загальноєвропейського законодавства у сфері цифрових технологій. Зросла кількість нормативно-правових актів, які є обов'язковими для всіх країн-членів (регламентів і директив). Окрім економічної, формується система регулювання використання цифрових технологій в інших сферах, зокрема, великий обсяг норм присвячений захисту прав громадян і споживачів [16; 17; 18].

За результатами аналізу діяльності органів ЄС та законодавства можна зробити висновок про формування системи стратегічного управління розвитком цифрової економіки, яка утворена:

горизонтальною взаємодією наднаціональних органів; взаємодією виконавчих агентств, вертикально підпорядкованих наднаціональним органам; багаторівневою взаємодією інститутів ЄС, країн-членів, неурядових організацій та інших зацікавлених сторін. Усередині системи контроль порядку денного, дотримання правил і досягнення цілей, поєднується із децентралізацією. Система управління розвитком цифрової економіки ЄС утворює міжнародний режим, який став можливим на основі європейської інтеграції, особливої моделі взаємодії, відкритості, консолідації та узгодження цілей. В управлінні розвитком цифрової економіки в ЄС поєднуються як «жорсткі», так і «м'які» методи, які доповнюються стимулюванням й підтримкою з боку ЄС. Політика розвитку цифрової економіки в ЄС перебуває на етапі формування, застосування комунітарних регуляторних підходів тільки починає розширюватися. Домінують «м'які» методи та координація; широко використовується довго- і середньострокове планування, програмно-цільова форма політики. Виникає влада стимулу, підтримки щодо дотримання правил, виконання індикаторів. ЄС переходить на новий рівень функціональності, координації дій країн-членів у сфері цифрової економіки, сприяння співпраці урядів. ЄС сфокусувався на формуванні доктринального та інституціонального підґрунтя, виробленні пріоритетів, фінансовій підтримці колективних ініціатив. У міру підвищення значущості цифрових технологій, ЄС дедалі більше посилює обов'язковість своєї політики. Існують усі підстави, що надалі у сфері розвитку та регулювання цифрової економіки компетенції та законодавство ЄС будуть розширюватись.

Реалізуючи комплексний підхід у розвитку цифрової економіки, ЄС залучає країни-члени до цього курсу в рамках своєї стратегії. Політика Цифрового десятиліття Європи стимулює посилення колективних дій щодо цифрового переходу. Єврокомісія підтримує країни-члени у визначенні, розробці та проведенні ними цифрових трансформацій. Країни-члени мають представити Єврокомісії національні дорожні карти, в яких передбачено заходи і прогнозовані траєкторії для колективного досягнення цілей Цифрового десятиліття. Дорожні карти різних країн є реалізацією Програми політики цифрового десятиліття і скориговані на рівні ЄС. У рамках політики Цифрового десятиліття передбачено багатонаціональні проекти, що дають змогу об'єднати ресурси для реалізації великомасштабних змін у сфері цифрової інфраструктури, кібербезпеки тощо. Окрім Національних стратегічних дорожніх карт, всі країни-члени ЄС мають власні стратегії цифровізації. Виникає модель багаторівневого управління у сфері розвитку цифрової економіки: стратегія розвитку цифрової економіки формується на рівні ЄС, а реалізується на наднаціональному і національному рівнях. Участь органів ЄС дозволила подолати владну монополію урядів, після чого наднаціональна влада і національні уряди розглядаються як партнери. Це стимулює активнішу співпрацю країн-членів за підтримки ЄС [16].

Для реалізації Програми політики Цифрового десятиліття передбачено моніторинг цифрових трансформацій в ЄС і на рівні країн-членів, зокрема щодо: досягнення країнами-членами спільних цілей; реалізації багатонаціональних проєктів у цифровій сфері; національних дорожніх карт. Моніторинг покликаний виявити прогалини в досягненні ключових цілей, індивідуальних і колективних діях країн, діях ЄС, розробляючи додаткові заходи. Важливим інструментом моніторингу є The Digital Economy and Society Index (DESI), який є основою для розроблення рекомендацій та прогнозування оптимальних траєкторій реалізації планів.

Формування стратегічного курсу ЄС розвитку цифрової економіки впливає на зміст зовнішньої політики. ЄС орієнтований на підтримання світового порядку, заснованого на правилах, просуваючи свій підхід до розвитку цифрової економіки, на диверсифіковане міжнародне співробітництво. Пріоритетними з точки зору зовнішніх відносин є: вдосконалення технологічних стандартів, особливо цифрових і зелених; забезпечення прогресу технологій в інтересах громадян і людства; об'єднання ресурсів, особливо інвестицій для підтримки світового прогресу; безпека і стійкість цифрових ланцюгів поставок. ЄС включається в систему альянсів з країнами, що поділяють його підхід, для створення нової системи міжнародного регулювання використання цифрових технологій. Політика Цифрового десятиліття передбачає просування порядку денного ЄС на світовій арені через розвиток міжнародних партнерств. Також ЄС розвиває цифрову дипломатію, яка охоплює: гарантію захисту фундаментальних цінностей і переважання підходу, що ґрунтується на правилах, які приймаються і підтримуються всіма; розширення цифрових можливостей населення; збереження геополітичного балансу сил; просування нової нормативно-правової бази та технологічних рішень на світовому рівні; тощо. Співпраця вбачається головним чином багатосторонньою, здійснюваною на різних платформах, сприяючи відносинам і коаліціям із країнами-однорумцями та зміцнюючи партнерство в рамках ООН, G7, G20, ОБСЄ, ОЕСР, СОТ, НАТО, Ради Європи, АСЕАН, Міжнародної корпорації з присвоєння імен і номерів, Міжнародного

союзу електров'язку, Форуму «Азія-Європа».

У зовнішній політиці ЄС щодо цифрових трансформацій можна виділити різні форми та напрями: 1) двосторонні відносини з низкою великих держав Заходу та їхніми азіатськими союзниками, які поділяють європейську доктрину розвитку (США, Японія, Республіка Корея, Сінгапур, Австралія, Канада); 2) Східні партнерства для поглиблення відносин із шістьма країнами-партнерами Східної Європи та Південного Кавказу (Вірменія, Азербайджан, Білорусь, Грузія, Молдова та Україна), зокрема програма EU4Digital; 3) взаємодія з країнами Африки та іншими країнами Глобального Півдня. У рамках зовнішньоекономічної політики ЄС прагне створити умови для розвитку міжнародної торгівлі в умовах цифровізації, включно з електронною комерцією, насамперед, створення прозорих цифрових технічних стандартів і захист нової інтелектуальної власності. У сфері торгівлі ЄС тісно співпрацює з СОТ для створення багатосторонніх правил і розроблення спільного підходу для вирішення глобальних проблем, заохочуючи розширення цифрової торгівлі. ЄС і ООН розробляють нові правила в галузі штучного інтелекту та розвитку інших цифрових технологій. Спільно з ПРООН і Міжнародним союзом електров'язку ЄС просувають спільну ініціативу «Засіб підтримки екосистеми відкритого вихідного коду».

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Таким чином, з огляду на потенціал економічного зростання і вирішення соціальних проблем, які несуть у собі цифрові трансформації, у ЄС сформувався стратегічний курс щодо розвитку цифрової економіки. Основним у ЄС є ЄЗК, який сприяє розширенню використання цифрових технологій та систем у різних сферах, що сприяє розвитку цифрової економіки. Задачі, напрями та заходи з розвитку цифрової економіки визначено як стратегічні пріоритети на наднаціональному рівні в рамках основної стратегії розвитку ЄС, спеціальних і галузевих стратегій, що є основою наднаціональної політики. У системі наднаціональної влади ЄС сформовано багатофункціональний адміністративний апарат, який опікується питаннями розвитку цифрової економіки. Стратегічний курс розвитку цифрової економіки охоплює внутрішні зміни і багато в чому визначає зовнішню політику, роблячи ЄС провідною силою у світовому масштабі. Усередині організації діє інклюзивна модель взаємодії, яка об'єднує органи ЄС, уряди, регіони, бізнес, представників громадянського суспільства та наукових кіл, що включає нову систему багаторівневого управління. ЄС проводить активну внутрішню політику в цифровій сфері, що передбачається дослідити у майбутніх дослідженнях.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Bukht R., Heeks R. (2017). Defining, Conceptualising and Measuring the Digital Economy. *Paper No. 68*. Centre for Development Informatics Global Development Institute, SEED. URL: https://hummedia.manchester.ac.uk/institutes/gdi/publications/workingpapers/di/di_wp68.pdf
2. Haraguchi N., Jacob A., Kamiya M. (2023). Policy Brief: Digital Economic Transformation. United Nations Economist Network. URL: https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/digital_economy_14_march.pdf
3. Li X., Wu Q. (2023). The impact of digital economy on high-quality economic development: Research based on the consumption expansion. *PLoS One*, 18(12), Article e0292925. doi: 10.1371/journal.pone.0292925
4. Çaliskan H.K. (2015). Technological Change and Economic Growth. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 195, 649 – 654. doi: 10.1016/j.sbspro.2015.06.174
5. Driskell D. (2022). Impact of New Technologies on Economy and Society: A literature Review. *MPRA, Paper No. 115764*. URL: https://mpra.ub.uni-muenchen.de/115764/1/MPRA_paper_115764.pdf
6. Polluveer K., Ratcliff C., Martinello B., De Bono J. (2023). Digital agenda for Europe. Fact Sheets on the European Union. URL: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/64/digital-agenda-for-europe>
7. Scrutton A. (2023). Europe-wide Study: Digital Technologies Become a Strong Factor in Democracy. *International IDEA*. URL: <https://www.idea.int/news/europe-wide-study-digital-technologies-become-strong-factor-democracy>
8. Ringhof J., Torreblanca J.I. (2022). The geopolitics of technology: How the EU can become a global player. *European Council on Foreign Relations*. URL: <https://ecfr.eu/publication/the-geopolitics-of-technology-how-the-eu-can-become-a-global-player/>

9. Xia L., Baghaie S., Sajadi S.M. (2024). The digital economy: Challenges and opportunities in the new era of technology and electronic communications. *Ain Shams Engineering Journal*, 15(2), Article 102411. URL: <https://doi.org/10.1016/j.asej.2023.102411>
10. Meyers Z. (2024). Helping Europe's Digital Economy Take Off: An Agenda For The Next Commission. Centre for European Reform. URL: <https://www.cer.eu/publications/archive/policy-brief/2024/helping-europes-digital-economy-take-off>
11. Burwell F., Propp K. (2022). Digital sovereignty in practice: The EU's push to shape the new global economy. Atlantic Council. URL: <https://www.atlanticcouncil.org/in-depth-research-reports/report/digital-sovereignty-in-practice-the-eus-push-to-shape-the-new-global-economy/>
12. Müller, M., Kettemann, M.C. (2024). European Approaches to the Regulation of Digital Technologies. In: Werthner, H., et al. Introduction to Digital Humanism. Springer, Cham. URL: https://doi.org/10.1007/978-3-031-45304-5_39
13. Hanna N. (2018). A role for the state in the digital age. *Journal of Innovation and Entrepreneurship*, 7, Article 5. URL: <https://innovation-entrepreneurship.springeropen.com/articles/10.1186/s13731-018-0086-3>
14. Bocean, C.G., Vărzaru, A.A. (2023). EU countries' digital transformation, economic performance, and sustainability analysis. *Humanit Soc Sci Commun.*, 10, Article 875. <https://doi.org/10.1057/s41599-023-02415-1>
15. Li, C. (2024). UN and EU both agree new AI rules, and other digital technology stories you need to know. World Economic Forum. URL: <https://www.weforum.org/agenda/2024/04/artificial-intelligence-technology-news-april-2024/>
16. European Commission. URL: <https://ec.europa.eu/>
17. European Union. URL: https://european-union.europa.eu/index_uk
18. European Parliament. URL: <https://www.europarl.europa.eu/portal/en>
19. European Commission (2023). Europe's Digital Decade: digital targets for 2030. URL: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/europes-digital-decade-digital-targets-2030_en

REFERENCES:

1. Bukht R., Heeks R. (2017). Defining, Conceptualising and Measuring the Digital Economy. *Paper No. 68*. Centre for Development Informatics Global Development Institute, SEED. URL: https://hummedia.manchester.ac.uk/institutes/gdi/publications/workingpapers/di/di_wp68.pdf
2. Haraguchi N., Jacob A., Kamiya M. (2023). Policy Brief: Digital Economic Transformation. United Nations Economist Network. URL: https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/digital_economy_14_march.pdf
3. Li X., Wu Q. (2023). The impact of digital economy on high-quality economic development: Research based on the consumption expansion. *PLoS One*, 18(12), Article e0292925. doi: 10.1371/journal.pone.0292925
4. Çaliskan H.K. (2015). Technological Change and Economic Growth. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 195, 649 – 654. doi: 10.1016/j.sbspro.2015.06.174
5. Driskell D. (2022). Impact of New Technologies on Economy and Society: A literature Review. *MPRA*, Paper No. 115764. URL: https://mpra.ub.uni-muenchen.de/115764/1/MPRA_paper_115764.pdf
6. Polluveer K., Ratcliff C., Martinello B., De Bono J. (2023). Digital agenda for Europe. Fact Sheets on the European Union. URL: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/64/digital-agenda-for-europe>
7. Scrutton A. (2023). Europe-wide Study: Digital Technologies Become a Strong Factor in Democracy. International IDEA. URL: <https://www.idea.int/news/europe-wide-study-digital-technologies-become-strong-factor-democracy>
8. Ringhof J., Torreblanca J.I. (2022). The geopolitics of technology: How the EU can become a global player. European Council on Foreign Relations. URL: <https://ecfr.eu/publication/the-geopolitics-of-technology-how-the-eu-can-become-a-global-player/>
9. Xia L., Baghaie S., Sajadi S.M. (2024). The digital economy: Challenges and opportunities in the new era of technology and electronic communications. *Ain Shams Engineering Journal*, 15(2), Article 102411. URL: <https://doi.org/10.1016/j.asej.2023.102411>
10. Meyers Z. (2024). Helping Europe's Digital Economy Take Off: An Agenda For The Next Commission. Centre for European Reform. URL: <https://www.cer.eu/publications/archive/policy-brief/2024/helping-europes-digital-economy-take-off>
11. Burwell F., Propp K. (2022). Digital sovereignty in practice: The EU's push to shape the new global economy. Atlantic Council. URL: <https://www.atlanticcouncil.org/in-depth-research-reports/report/digital-sovereignty-in-practice-the-eus-push-to-shape-the-new-global-economy/>
12. Müller, M., Kettemann, M.C. (2024). European Approaches to the Regulation of Digital Technologies. In: Werthner, H., et al. Introduction to Digital Humanism. Springer, Cham. URL: https://doi.org/10.1007/978-3-031-45304-5_39
13. Hanna N. (2018). A role for the state in the digital age. *Journal of Innovation and Entrepreneurship*, 7, Article 5. URL: <https://innovation-entrepreneurship.springeropen.com/articles/10.1186/s13731-018-0086-3>
14. Bocean, C.G., Vărzaru, A.A. (2023). EU countries' digital transformation, economic performance, and sustainability analysis. *Humanit Soc Sci Commun.*, 10, Article 875. <https://doi.org/10.1057/s41599-023-02415-1>
15. Li, C. (2024). UN and EU both agree new AI rules, and other digital technology stories you need to know. World Economic Forum. URL: <https://www.weforum.org/agenda/2024/04/artificial-intelligence-technology-news-april-2024/>

-
16. European Commission. URL: <https://ec.europa.eu/>
 17. European Union. URL: https://european-union.europa.eu/index_uk
 18. European Parliament. URL: <https://www.europarl.europa.eu/portal/en>
 19. European Commission (2023). Europe's Digital Decade: digital targets for 2030. URL: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/europes-digital-decade-digital-targets-2030_en

STRATEGIC GUIDELINES FOR THE DEVELOPMENT OF THE DIGITAL ECONOMY IN THE EU

IVANTSOV Serhii
University of Customs and Finance

The importance of the development of the digital economy for the EU in the context of the evolution of the world economy and the deployment of digital transformations is substantiated. It was noted that the EU considers the digital transition as one of the most important tasks that will contribute to the construction of a new economic model, which requires the EU to form a strategic course for the development of the digital economy. The purpose of the work is to generalize strategic orientations and determine the features of the formation of a common course of development of the digital economy in the EU, which is the basis for further research into the directions of supranational policy in this area.

The connection of the main strategy of the green course with digital transformations of the economy in various directions is demonstrated. The strategic plan of the EU and the policy of the Digital Decade are characterized. The European approach to the development of the digital economy is outlined, based on a specific set of principles, values, social guidelines, protection of the rights and interests of Europeans. The activities of the main EU bodies and legislation in the digital sphere are characterized. It was noted that for the implementation of the policy of the Digital Decade, monitoring of digital transformations in the EU and at the level of the member states regarding the achievement of common goals is provided.

It was determined that the EU's course on the development of the digital economy affects the content of foreign policy and its role in maintaining the world order. Therefore, the main directions of the EU's external relations in the digital sphere and forms of international cooperation, in particular multinational projects, are outlined. To promote digital transformations, the EU cooperates with various international organizations, expands bilateral relations with a number of Western countries and Asian allies, supports the Eastern Partnership and cooperation with the countries of the Global South. The EU cooperates with the WTO to create conditions for the development of international trade in the conditions of digitalization. The EU actively cooperates with the UN and the International Telecommunication Union to create standards and rules for the use of digital technologies.

Keywords: digital technologies, digital economy, European Union, strategy, Digital Decade, Digital Compass, foreign policy, international cooperation.